

## מאי שנא ליד דיין – Why is, 'in the hand of a judge', different

### OVERVIEW

The ברייתא taught that a שטר חוב which was ליד דיין should never be 'brought out' and presented to the מלוה. The גמרא asked מ"ש ליד דיין. There seems to have been two גירסאות in the answer to this question of מ"ש ליד דיין. One גירסא (which is our גירסא) is that the רבא begins by explaining that נפל ליד דיין means that it had a הנפק (and then רבא continues with the answer of לא (מיבעיא קאמר). Another גירסא begins immediately with לא מיבעיא and does not explain what נפל ליד דיין means. תוספות explains the question (and answer) according to each of these two גירסאות.

-----  
לספרים דגרסי בשנויא והיכי דמי כגון דכתוב ביה הנפק<sup>1</sup> –

According to the texts that insert in the answer (to this question) the phrase, 'and we are discussing a case that a הנפק was written in the שטר', we can therefore assume that (according to this גירסא) the גמרא –

השתא לא ידע דנפל ליד דיין דהיינו הנפק אלא סבור דהיינו שהדיין מצאו –

Now in the question (of מ"ש ליד דיין) did not know that 'נפל ליד דיין' means that the שטר has a הנפק, but rather the גמרא assumed that 'נפל ליד דיין' simply means that the דיין found it -

ולכך בעי מאי שנא דיין מאיש אחר –

And therefore the גמרא asks 'why a דיין is different from another person.' The ruling should be the same regardless of who found it.

ולספרים דלא גרסי בתר הכי והיכי דמי כגון דכתוב ביה הנפק –

However according to the texts that do not insert later (in the answer) the phrase of 'והיכי דמי כגון דכתוב ביה הנפק', according to this גירסא, the גמרא –

ידע שפיר השתא דנפל ליד דיין היינו שכתוב בו הנפק –

Indeed knew already now that 'נפל ליד דיין' means that a הנפק was written in the שטר, and nevertheless, the גמרא –

ומיבעיא ליה מאי שנא כתוב בו הנפק דלא יוציאו לעולם –

Asks why should there be different ruling that if a הנפק is written in the שטר, then the שטר should never be presented and if there is no הנפק there should be a different ruling, this is not logical -

<sup>1</sup> A הנפק (sometimes called קיום) is an authentication of the שטר by בי"ד, which issues this הנפק (on the שטר) when it verifies the signatures of the עדים. It is understood that if there is a הנפק on the שטר, that the מלוה received the שטר from the לווה, for it is the מלוה who is מקיים the שטר (it serves only his interest) and not the לווה (see לקמן כ,ב). The מלוה would have received the שטר from the לווה (who writes it) only if he lent him the money. See תוספות יח,ב ד"ה נפק and רש"י טז,ב ד"ה כל מעשה בי"ד (הא).

**הלא אם אין כתוב בו הנפק נראה דכל שכן הוא שלא יוציאו עולמית –**

**For if there is no הנפק in the שטר it seems obvious that it should certainly never be presented and offered to the מלוה!**

**דאיכא למימר שמא כתב ללות ולא לזה -**

**For we should be concerned that perhaps the לזה wrote the שטר with the intention of borrowing, but he never actually borrowed.**

**ומשני<sup>2</sup> דלא מיבעיא קאמר:**

**And the גמרא answered** (according to both גירסאות<sup>3</sup>) **that the phrase נפל ליד means that even if** לא יוציאו עולמית **that** לא נפל ליד דיין **and certainly if** נפל ליד דיין **means that even if**

## **SUMMARY**

If we are גורס then the מקשה thought that נפל ליד דיין is to be taken literally and the question מ"ש why is a דיין different, and the answer is that נפל ליד דיין means there is a הנפק. However if we are not גורס the גמרא assumed initially that נפל ליד דיין means it had a הנפק, but the question was that seemingly without a הנפק it should certainly not be returned since there is the concern of לזה ולא ללות. The answer is that לא מיבעיא קאמר.

## **THINKING IT OVER**

According to the ספרים that are not גורס the וזה"ד וכו' the question then is why does the ברייתא rule that לא יחזיר עולמית (only) when there is a הנפק, seemingly when there is no הנפק then we surely do not return it for we have the additional concern of לזה ולא ללות. Why does not the גמרא answer that the reason the ברייתא is discussing the case where there is a הנפק, because it is only in this case where ר' יוסי argues since he is לפירעון, לא חייש לפירעון, however in a case where there is no הנפק, then ר"י would agree that לא יוציאו עולמית, since there is the concern of לזה ולא ללות?!<sup>4</sup>

<sup>2</sup> It would seem that the גירסא is 'לא מיבעיא קאמר' (and the words from 'עולמית ואחר' are omitted).

<sup>3</sup> See (however) ש"ש בגמרא ד"ה בגמרא מ"ש.

<sup>4</sup> See גאון צבי.